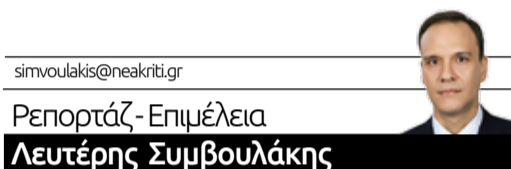

Κλινική Κοινωνικής και Οικογενειακής Ιατρικής

Η Κρήτη «δείχνει» το μέλλον της Υγείας

Επιστημονικό άρθρο για την αναμόρφωση των ΤΟΜΥ με βάση τα ευρήματα ερευνητικών προγραμμάτων 20ετίας στο νησί από ερευνητική ομάδα με επικεφαλής τον καθηγητή Χρήστο Λιονή

simvoulakis@neakriti.gr

Ρεπορτάζ - Επιμέλεια
Λευτέρης Συμβουλάκης

Η κατάληξη «με υγεία» αποτελεί ίσως την πιο κοινότητα ευχή των ημερών που διανύουμε. Στην πραγματικότητα, όμως, αποτελεί και την πιο ουσιαστική ευχή που μπορεί κάποιος να δώσει για το μέλλον ενός αγαπημένου του προσώπου. Ως σύστημα όμως η Υγεία δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως ευχή και ούτε οι ακολουθούμενες πολιτικές να αποτελούν κενό ευχολόγιο! Η υγεία προφανώς και είναι αγαθή, θα πρέπει να είναι προσβάσιμο από όλους και να εξυπηρετεί τις ανάγκες του πληθυσμού που απευθύνεται...

Κανονικό θα είναι να βρεθεί σε κάθε πληθυσμιακή ενότητα το "χρυσό" ισοζύγιο μεταξύ του δυναμικού των υπηρεσιών της Υγείας ως συστήματος και των πραγματικών αναγκών του πληθυσμιακού φάσματος, με σκοπό να μπορούν να προβλεφθούν και μελλοντικά ο αριθμητής και ο παρονομαστής του κλάσματος ασθενείς/υπηρεσίες ή αλλιώς δυναμικό/προσδοκίες! Σημαντικό όμως είναι το "χτίσιμο" της υγείας στο μέλλον να ξεκινάει από το πρώτο διάζωμα της πυραμοειδούς φροντίδας που έχει ανάγκη ο πληθυσμός, ώστε η κάλυψη των αναγκών όλων να είναι τελικό προϊόν που θα προσφέρεται ως αγαθό σε μια κοινωνία.

Προς την κατεύθυνση αυτή, ερευνητική ομάδα της Κλινικής Κοινωνικής και Οικογενειακής Ιατρικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης, με επικεφαλής τον καθηγητή Χρήστο Λιονή, προχώρησε στην αξιοποίηση και συγκριτική μελέτη των αποτελεσμάτων πρωτοποριακών προγραμμάτων που εφαρμόστηκαν στην Κρήτη με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.

Η εργασία παρουσιάζεται σήμερα αποκλειστικά από τη "Νέα Κρήτη" και θα μπορούσε να υποστηριχτεί ότι αποτελεί έναν νέο "οδικό χάρτη" για την ανάπτυξη μιας νέας πρότασης για τη μελλοντική λειτουργία των Τοπικών Μονάδων Υγείας, δηλαδή τις γνωστές σήμερα ΤΟΜΥ. Ουσιαστικά η αξιοποίηση της εμπειρίας αυτής από τα ερευνητικά προγράμματα που εφαρμόστηκαν στο νησί, όπως θα μπορούσαν να αναμορφώσουν και να κάνουν ακόμη πιο αποτελεσματικές τις ΤΟΜΥ σε όλη την Ελλάδα, με αφετηρία όμως την Κρήτη, από όπου ξεκίνησε η μετεγγραφή της γνώσης αυτής, όπως είναι και ο χαρακτηριστικός τίτλος του επιστημονικού άρθρου. Πολύ περισσότερο δε, στη δημοσίευση αυτή αξιοποιούνται δεδομένα και ευρήματα ερευνών και μελετών της τελευταίας 20ετίας, για να υποδεικνύουν πα-

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΙΟΝΗΣ

Η "ακτινογραφία" της Υγείας στην Κρήτη και οι μελλοντικές ανάγκες

Στο συγκεκριμένο άρθρο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ερευνητικών και αναπτυξιακών προγραμμάτων που εφαρμόστηκαν στην Κρήτη τα τελευταία χρόνια.

Σκοπός του άρθρου αυτού είναι να παρουσιάσει την πληροφορία και γνώση που έχει αποκτηθεί από τις ερευνητικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες της Κλινικής Κοινωνικής και Οικογενειακής Ιατρικής (ΚΚΟΙ) της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης και να εντοπίσει εκείνες τις "περιοχές" που θα μπορούσαν να ενσωματωθούν στην εκπαίδευση, στην έρευνα αλλά και στην πολιτική Υγείας.

Ο επικεφαλής καθηγητής Χρήστος Λιονής σε δήλωσή του προς τη "Νέα Κρήτη" ανέφερε: «Τις παραμονές του νέου έτους, η σκέψη όλων μας πηγαίνουν σε αυτούς που μας λείπουν και σε αυτούς που θεμελίωσαν αξίες μέσα από τη ζωή και την πρακτική τους. Σε μας, στην Κλινική Κοινωνικής και Οικογενειακής Ιατρικής στην Ιατρική Σχολή της Κρήτης, η σκέψη πηγαίνει σε πολλούς απόντες, αλλά ιδιαίτερα στον συνάδελφο και φίλο Αντώνη Κούτη. Η εργασία που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Ιατρική" και οδήγησε στη βράβευση της ερευνητικής μας Ομάδας είναι αφιερωμένη στον Αντώνη για τον στοχασμό και τη διδασκαλία του αφιερωμένη στον άνθρωπο.

Στην προσωπική μου γνώμη, το παρουσιαζόμενο έργο είναι άξιο συζήτησης για τρεις κυρίως λόγους: Πρώτα, γιατί είναι αποτέλεσμα μιας πολυπρόσωπης διεπιστημονικής ομάδας ερευνητών και επαγγελματιών Υγείας που έδωσε ρόλο και φωνή σε πολλούς νέους φοιτητές, μεταπτυχιακούς, κλινικούς και πανεπιστημιακούς. Κατά δεύτερο λόγο, γιατί συνέβαλε και θεμελίωσε υποδομές πάνω στις οποίες προσδοκείται να αναπτυχθεί το μελλοντικό ερευνητικό έργο και, κατά τρίτο λόγο, γιατί συνέβαλε στη μελέτη των αναγκών και προβλημάτων υγείας του πληθυσμού της Κρήτης, καθώς και στην αξιοποίηση των αυτοχθόνων πηγών γνώσης του. Προσωπικά, ελπίζω στη συνέχιση του έργου από μια αξιολογη ομάδα νέων συναδέλφων που θα οραματιστούν πάνω στα βήματα αυτά».

ρεμβάσεις διασύνδεσης της δημόσιας υγείας με την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας στη διαχείριση κυρίως των μειζόνων νοσημάτων και παραγόντων κινδύνου του ελληνικού πληθυσμού με βάση την εμπειρία της Κρήτης.

Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάγκη του άρθρου αυτού ήταν τα συνεργατικά, ερευνητι-

κά και εκπαιδευτικά προγράμματα που υλοποιήθηκαν από την Κλινική Κοινωνικής και Οικογενειακής Ιατρικής, οι διδακτορικές διατριβές που ολοκληρώθηκαν και οι κλίμακες και τα εργαλεία που σταθμίστηκαν και εφαρμόστηκαν από το 2000 μέχρι σήμερα. Εμπνευστής της νέας πρότασης για τη μελλοντική λειτουργία των Τοπικών Μονάδων Υγείας ή-

ταν ο αείμνηστος δρ. Αντώνης Κούτης, διευθυντής ΕΖΥ στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου. Τα αποτελέσματα της εργασίας αυτής δημοσιεύτηκαν στην περιοδική "Ιατρική 2019", ενώ τα μέλη της ερευνητικής ομάδας, με επικεφαλής τον καθηγητή Χρήστο Λιονή, που υπογράφουν το πόνημα, είναι με αλφαβητική σειρά οι: Α. Αγγελάκη, Μ. Αναστασιάκη, Φ. Αναστασίου, Μ. Αντωνοπούλου, Δ. Ανυφαντάκης, Ει. Βασιλάκη, Θ. Βασιλόπουλος, Β. Βιβιλάκη, Μ. Γαλιανός, Χ. Γρηγοράκη, Μ. Γκότση, Ε. Ιατράκη, Ν. Κακολύρης, Α. Καμάρης, Α. Καρέλης, Δ. Κουναλάκης, Α. Μαρκάκη, Α.-Ε. Μεχίλι, Α. Μπερτσιάς, Γ. Ντάουκερ, Σ. Παπαδάκη, Μ. Παπαδακάκη, Ε. Πετέλου, Δ. Σηφάκη-Πιστόλλα, Μ. Σιάλτσης, Β. Σμπαρούνη, Ι. Σιεφανάκη, Εμμ. Συμβουλάκης, Β. Τσιανίου, Ι. Τσιλιγιάννη, Β.-Ει. Χαϊξέα και Χρ. Ψαρουδάκη.

Η εμπειρία της Κρήτης

Στην Κρήτη και στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου της λειτουργεί από την ίδρυσή της η Κλινική Κοινωνικής και Οικογενειακής Ιατρικής (ΚΚΟΙ), με σαφή προσανατολισμό των εκπαιδευτικών και ερευνητικών της δραστηριοτήτων στην ΠΦΥ. Οι πρώτες ερευνητικές προσπάθειες της πανεπιστημιακής αυτής δομής μετεγγράφηκαν σε μία πρόταση ανάπτυξης του ελληνικού κέντρου υγείας/ αλλά και μιας μεθόδου εκτίμησης των αναγκών υγείας του πληθυσμού στην ΠΦΥ.

Η πρόταση αυτή βασίστηκε στην εμπειρία του Κέντρου Υγείας Σηπλίου και στη συνεργασία που ανέπτυξε με την ΚΚΟΙ.

Σε ποιον βαθμό όμως η αποκτηθείσα, από την έρευνα και την αναπτυξιακή διαδρομή της ΚΚΟΙ, γνώση και εμπειρία θα μπορούσε να μεταγραφεί σε μια

νέα πρόταση λειτουργίας για τις καινούργιες δομές της ΠΦΥ και συγκεκριμένα για αυτές που ο νομοθέτης ονομάζει «Τοπικές Μονάδες Υγείας (ΤΟΜΥ)»; Αυτό είναι το ερώτημα που λειτούργησε ως έναυσμα για τη συγγραφή του άρθρου αυτού. Φυσικά το πολύ φιλόδοξο αυτό ερώτημα στην απάντησή του χρειάζεται όχι μόνο χρόνο και επιπρόσθετη γνώση, αλλά και μια ευρεία διεπιστημονική και διεπαγγελματική ομάδα. Δε θα μπορούσε να απαντηθεί στο πλαίσιο μιας αναπτυξιακής εργασίας, που το πρώτο της ολοκληρωμένο χειρόγραφο υποβλήθηκε στο πλαίσιο προκήρυξης υποβολής ερευνητικών εργασιών του 18ου Συνεδρίου για τα Οικονομικά και τις Υπηρεσίες Υγείας (Αθήνα, 11-13 Δεκεμβρίου 2018).

Εμπειρίες και αποτελέσματα προγραμμάτων που ελήφθησαν υπ' όψιν αφορούν: 1) στην αυτοφροντίδα των χρόνιων νοσημάτων με έμφαση στον σακχαρώδη διαβήτη (EU-WISE), 2) στα χρόνια αναπνευστικά νοσήματα (FRESH AIR), 3) στην άνοια (ΕΣΠΑ "ΘΑΛΗΣ"), και στην εξάρτηση από το κάπνισμα, 4) σε κατευθυντήριες οδηγίες για τη διαχείριση των κοινών νοσημάτων στην ΠΦΥ (<http://www.greekrhcguidelines.gr/>), 5) στην αντιμετώπιση των συχνών προβλημάτων των προσφύγων είτε αυτών που αφορούν σε προβλήματα στη γλωσσική επικοινωνία ή κατά την ώρα της άφιξής τους (EUR-HUMAN), καθώς και 6) σε ζητήματα περί ορθής συνταγογράφησης, συμπεριφοράς των γενικών ιατρών αλλά και των αρνητικών συνεπειών της μη λελογισμένης συνταγογράφησης, τόσο στον ίδιο τον ασθενή όσο και στο σύστημα υγείας (OTC-SOGOMED). Στα ερευνητικά ενδιαφέροντα της Κλινικής Κοινωνικής Οικογενειακής Ιατρικής συμπεριλήφθηκε και η μελέτη της επιλεγμένης και εξατομικευμένης διαλογής για την πρόληψη της καρδιαγγειακής νόσου.

Ακόμη περιλαμβάνονται και ορισμένες καινοτόμες μεθοδολογίες συμμετοχικής μάθησης και δράσης, οι οποίες δοκιμάστηκαν με επιτυχία από την ΚΚΟΙ σε πληθυσμιακές ομάδες μικτού μορφωτικού επιπέδου, προέλευσης και περιβάλλοντος ΠΦΥ, με στόχο τη βελτίωση της κλινικής επαφής και επικοινωνίας ανάμεσα σε μετανάστες και επαγγελματίες υγείας της ΠΦΥ (RESTORE). Τέλος, χρησιμοποιήθηκε και πληροφορία που αφορά στο Αρχείο Καταγραφής του Καρκίνου Κρήτης και την αξιολόγηση της απόδοσης και της ποιότητας των υπηρεσιών ΠΦΥ.

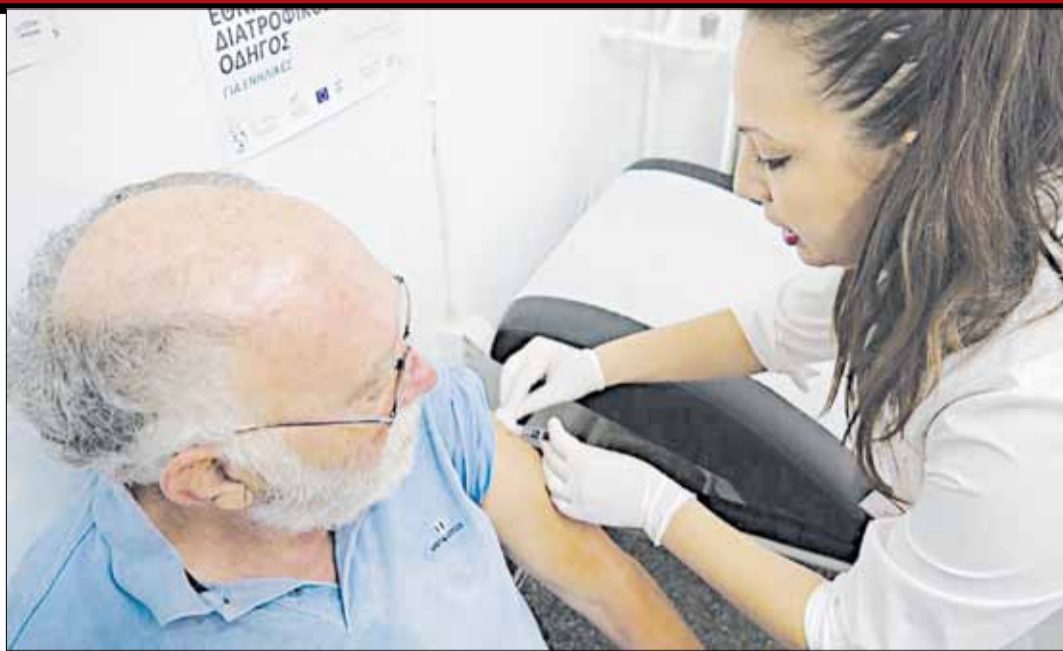
Η συστηματική αυτή αναζήτηση του ερευνητικού και αναπτυξιακού έργου της ΚΚΟΙ διενεργήθηκε για να εντοπίσει εργαλεία και μέσα που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τόσο στην εκπαίδευση των προπτυχιακών φοιτητών Ιατρικής όσο και των ειδικευμένων Γενικής Ιατρικής/ειδικευμένων, αλλά και άλλων επαγγελματιών Υγείας, όσο και στη διοίκηση και διακυβέρνηση των υπηρεσιών ΠΦΥ.

Η εκπαίδευση των επαγγελματιών στην ΠΦΥ αποτελεί μια σημαντική προτεραιότητα για την αποτελεσματική ανάπτυξη των υπηρεσιών ΠΦΥ και έχει δεχθεί ως υψηλής σημασίας και σε χώρες με ανάλογες εμπειρίες όπως η Ελλάδα, και αναδεικνύεται ως επείγουσα ανάγκη για την επιτυχία της σημερινής μεταρρύθμισης που επιχειρείται στην ΠΦΥ.

Αρκετά εργαλεία που αναπτύχθηκαν από τα προγράμματα FRESH AIR, TITAN, EUWISE, SPIMEU και OTC-SOCIOMED προσφέρουν σήμερα δυνατότητες στους επαγγελματίες Υγείας στην ΠΦΥ για την ολιστική προσέγγιση της καρδιαγγειακής νόσου, των χρόνιων νοσημάτων του αναπνευστικού συστήματος, καθώς και την αναμόρφωση των συνταγογραφικών προτύπων.

Οι βάσεις δεδομένων

Στην υποστήριξη τόσο της εκπαίδευσης και της έρευνας στις υπηρεσίες Υγείας στην ΠΦΥ, αλλά και των πολιτικών Υγείας αναμένονται να συμβάλουν οι βάσεις δεδομένων, και κυρίως αυτές που αφορούν στη μέτρηση του φορτίου του καρκίνου και της καρδιαγγειακής νόσου στον πληθυσμό της Κρήτης, σε επιλεγμένα ιατρεία στην ΠΦΥ. Τόσο οι βάσεις δεδομένων όσο και τα εκπαιδευτικά προγράμματα και τα εργαλεία που αναπτύχθηκαν από τα προγράμματα της ΚΚΟΙ, που συνοπτικά παρουσιάζονται στο κείμενο αυτό, αναμένεται να συνεισφέρουν στη συζήτηση για τη διασύνδεση της Δημόσιας Υγείας (Δ.Υ.) με την ΠΦΥ, ένα θέμα που τυγχάνει να βρίσκεται στο επίκεντρο συζητήσεων και δράσεων τόσο στον πα-

Το επιστημονικό άρθρο είναι αφιερωμένο στον αξέχαστο δρ. Αντώνη Κούτη.

γκόσμιο και ευρωπαϊκό ερευνητικό χώρο, αλλά και στις συζητήσεις που αφορούν στη χάραξη πολιτικής σε κάθε σχεδόν χώρα. Επίσης, για την πραγματοποίηση αυτής θα μπορούσε να υπάρξει η δημιουργία κοινών προτυποποιημένων μοντέλων διεπιστημονικής συνεργασίας και αρχείων διαδραστικής καταγραφής για τη συμβολή στην ολιστική και ολοκληρωμένη φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο και με στόχευση στο επίπεδο κοινότητας.

Σε μια περίοδο που απουσιάζει η συστηματική επένδυση σε παραμέτρους πρόληψης και προαγωγής της υγείας με δυσοίωση προοπτική όσον αφορά και στις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην υγεία του πληθυσμού, η ανάγκη εκτίμησης των προβλημάτων υγείας στην κοινότητα και παρακολούθησης προσδιοριστών και δεικτών νοσηρότητας μοιάζει να είναι επιτακτική. Το ιστορικό πλέον άρθρο των Λιονή και Κούτη (1995) πρότεινε πηγές εκτίμησης των προβλημάτων υγείας στην κοινότητα και έκανε αναφορά στον ρόλο του γενικού ιατρού με βάση την εμπειρία που είχε αποκτηθεί στο Κ.Υ. Σηλήιου. Ένα αντίστοιχο άρθρο με αναφορά στην εκτίμηση των αναγκών ηλικιωμένων δημοσιεύεται στα Αρχεία της Ελληνικής Ιατρικής (2019), που κοινοποιεί τα αποτελέσματα μιας συστηματικής εκτίμησης που έγινε σε μια γεωγραφικά προσδιορισμένη περιοχή της Νότιας Κρήτης.

Μετά από χρόνια, επίσης, και με βάση την πολύχρονη εμπειρία από ερευνητικά προγράμματα της ΚΚΟΙ, δημοσιεύεται στο επίσημο περιοδικό του ΠΟΥ ένα υπόδειγμα που υποδεικνύει τη διασύνδεση και απαρτίωση (integration) της Δ.Υ. στην ΠΦΥ.

Στη δημοσίευση συμβάλλουν οι βάσεις δεδομένων και κυρίως αυτές που αφορούν στη μέτρηση του φορτίου του καρκίνου και της καρδιαγγειακής νόσου στον πληθυσμό της Κρήτης, σε επιλεγμένα ιατρεία στην ΠΦΥ.

Η αξιοποίηση της πληροφορίας

Η παρούσα εργασία, που κλείνει έναν μεγάλο κύκλο της ιστορίας της ΚΚΟΙ, έρχεται σε μια περίοδο που η ρητορική για την ΠΦΥ αλλά και η συζήτηση για την αναγκαιότητα και το όραμα της γίνονται φανερές και στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς. Η εργασία έρχεται σε μια περίοδο που η δραματική συρρίκνωση του ΑΕΠ, η μισθολογική "συμπίση", οι υψηλοί ρυθμοί ανεργίας και η σημαντική μείωση των δαπανών για την Υγεία φαίνεται να έχουν επηρεάσει σημαντι-

κά τον τομέα της Υγείας, με μεταβολές στην πρόσβαση και παροχή υπηρεσιών, την ισότητα για τη φροντίδα και την ποιότητα της φροντίδας. Για τη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης όλοι και ανάμεσα σε αυτούς ο ΠΟΥ, με την πρόσφατη διακήρυξη, αλλά και η Παγκόσμια Εταιρεία Γενικής/Οικογενειακής Ιατρικής (WONCA, <https://www.globalfamilydoctor.com/>) συμφωνούν με την ενδυνάμωση της ΠΦΥ. Στην κατεύθυνση αυτή υπογραμμίζεται και η σημασία εργαλείων και διαδικασιών για την υποστήριξη του κλινικού έργου των επαγγελματιών Υγείας στην ΠΦΥ. Η αξιοποίηση των προτεινόμενων εργαλείων και μέσων στην αλλαγή του παραδείγματος και των πρακτικών στην ΠΦΥ, που ξεκινούν από τη διάγνωση και διαχείριση των κοινών προβλημάτων υγείας έως την υποστηρικτική φροντίδα, όπως την οραματίστηκαν τα δημοσιευμένα άρθρα στο περιοδικό "Ιατρική", είναι επίκαιρη όσο ποτέ άλλοτε για την εξέλιξη της ΠΦΥ στην Ελλάδα. Τέλος, υπογραμμίζεται ότι η εργασία αυτή συμπίπτει με τη συζήτηση για την ανανέωση του προγράμματος σπουδών των Ιατρικών Σχολών στην Ελλάδα αλλά και την αλλαγή στον χρόνο και στο περιεχόμενο της εκπαίδευσης στην ειδικότητα της Γενικής Ιατρικής, όπως αυτή καθορίστηκε με πρόσφατη απόφαση του υπουργείου Υγείας μετά από πρόταση του ΚΕΣΥ.

Συμπεράσματα

Η πολύχρονη και πολυθεματική ερευνητική και αναπτυξιακή διαδρομή της ΚΚΟΙ αποτυπώθηκε σε αυτήν την εργασία, στην οποία εκπαιδευτικά προγράμματα, εργαλεία και αναπτυχθείσες βάσεις δεδομένων παρουσιάστηκαν και εν συντομία συζητήθηκαν, με μια ταχεία αναφορά στο μεταλλασσόμενο περιβάλλον των υπηρεσιών Υγείας της Ελλάδας. Αναδεικνύεται η πρόκληση ενσωμάτωσής τους σε προγράμματα σπουδών αλλά και σε ολοκληρωμένες πολιτικές Υγείας, με στόχο να καλυφθούν οι "αναδυόμενες" ανάγκες υγείας αλλά και προσδοκίες των ασθενών-πολιτών. Η - με όρους εκπαίδευσης και κουλτούρας - αναθεώρηση της ΠΦΥ μοιάζει αναγκαία για να θωρακίσει τους ασθενείς-πολίτες μέσα από την τροποποίηση της συλλογικής αντίληψης και πεποίθησης στο να επιδιώκουν την προαγωγή της ευεξίας, την αλλαγή του τρόπου ζωής με κριτήριο το ψυχοσωματικό όφελός τους και την κεφαλαιοποίηση της κοινωνικής συνεισφοράς στην προστασία του αγαθού της υγείας.

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΛΛΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ

Μοναδικό το Αρχείο για τον Καρκίνο στην Κρήτη

Το πληθυσμιακό Αρχείο Καταγραφής Καρκίνου Κρήτης (ΚΚΚ) αποτελεί το μοναδικό εν λειτουργία αρχείο στη χώρα μας και έχει αναπτύξει εργαλεία και μεθοδολογίες τόσο για την επιδημιολογική ανάλυση και παρακολούθηση του φορτίου της νόσου, όσο και για εκπαιδευτικούς αναπτυξιακούς σκοπούς.

Έχει ένα ολοκληρωμένο ψηφιακό σύστημα καταγραφής (βασισμένο στο CANREG5), το οποίο λειτουργεί διαδικτυακά εξ αποστάσεως, αλλά και τοπικά χωρίς σύνδεση στο διαδίκτυο (δυνατότητα χρήσης από ιατρούς, επαγγελματίες Υγείας και εκπαιδευμένους καταγραφείς). Παράλληλα έχει αναπτύξει έναν αλγόριθμο υπολογισμού του εξατομικευμένου κινδύνου ασθενούς ή άλλου επισκέπτη σε δομές Υγείας (με δυνατότητα χρήσης από ογκολόγους και γενικούς ιατρούς). Υπό ανάπτυξη είναι σήμερα ένα δίκτυο παρακολούθησης (sentinel) για την καρδιαγγειακή νόσο και το λιπώδες ήπαρ.

Επιπρόσθετα, το πρόγραμμα FRESH AIR χρησιμοποίησε μεθόδους εφαρμοσμένης επιστήμης για να προσεγγίσει περιοχές και πληθυσμούς χαμηλών οικονομικών πόρων και προσέφερε νέα δεδομένα για την αναπνευστική τους υγεία, την έκθεσή τους σε παράγοντες και τις σχετικές τους ανάγκες.

Παράλληλα, ανέπτυξε εκπαιδευτικά μοντέλα για την παροχή αποτελεσματικής στήριξης για τη διακοπή του καπνίσματος από επαγγελματίες ΠΦΥ (Very Brief Advice on Smoking), ενώ εφάρμοσε και αξιολόγησε νεωτεριστικές και προσιτές θεραπευτικές προσεγγίσεις για ασθενείς με χρόνια αναπνευστικά νοσήματα (Πρόγραμμα Πνευμονικής Αποκατάστασης).

ΜΗ ΣΥΝΤΑΓΟΓΡΑΦΟΥΜΕΝΩΝ

Μείωση υπερκατανάλωσης φαρμάκων

Το OTC-SOCIOMED ουσιαστικά αξιοποιεί θεωρίες από τον χώρο της ψυχολογίας (Theory of Planned Behaviour) προκειμένου να ερμηνεύσει τα κίνητρα πίσω από τη συνταγογραφική συμπεριφορά των επαγγελματιών Υγείας και την καταναλωτική συμπεριφορά των ασθενών ως προς τα μη συνταγογραφούμενα φάρμακα. Οι προσαρμοσμένες παρεμβάσεις που αναπτύχθηκαν και δοκιμάστηκαν με επιτυχία αποτελούν παρακαταθήκη του έργου που επιχειρήσει να μειώσει την υπερκατανάλωση μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων.

Η εφαρμογή και το περιεχόμενο αυτών των παρεμβάσεων θα πρέπει να διαμορφώνεται λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του συστήματος ΠΦΥ της εκάστοτε χώρας, καθώς και της συμπεριφοράς των γενικών ιατρών κατά τη συνταγογράφηση.

Παρομοίως, το πρόγραμμα RESTORE προσέφερε νέες θεωρητικές προσεγγίσεις, δανεισμένες από τον χώρο της Κοινωνιολογίας (Normalization Process Theory), καθώς και καινοτόμες συμμετοχικές μεθοδολογίες (Participatory Learning and Action) που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από ερευνητές στον χώρο της Υγείας και να συμβάλουν στον αποτελεσματικό σχεδιασμό των υπηρεσιών Υγείας, μέσα από την υποστήριξη ενός δημιουργικού διαλόγου και τη διευκόλυνση της συλλογικής λήψης απόφασης από εταίρους με διαφορετικό προφίλ που εμπλέκονται στον σχεδιασμό, την αξιολόγηση, την παροχή και τη λήψη των υπηρεσιών Υγείας.

Επιπρόσθετα, το πρόγραμμα EUR-HUMAN συνεισέφερε με εκπαιδευτικά μέσα για την ανάπτυξη επικοινωνιακών και κλινικών δεξιοτήτων διαπολιτισμικής φροντίδας Υγείας για τους πρόσφυγες που μετακινούνται στην Ελλάδα, ένα θέμα υψηλής προτεραιότητας που αξίζει συζήτησης και προσοχής στο διάστημα που αναθεωρούνται τα προγράμματα σπουδών των Ιατρικών Σχολών.